

Barbórka 2011

Meldunek barbórkowy za rok 2011

Zgodnie z tradycją ukształtowaną w ciągu dziesięcioleci chciałbym złożyć barbórkowy meldunek o wykonaniu zadań przez kierowaną przeze mnie instytucję.

Na wstępie podkreślić muszę, że mijający rok nie był łatwy dla Państwowego Instytutu Geologicznego. Złożyło się na to wiele przyczyn, między innymi:

- trudna sytuacja ekonomiczna kraju, a jeszcze trudniejsza u naszych partnerów zagranicznych,
- zawirowania prawne, jakie towarzyszyły uchwalaniu nowego prawa geologicznego i górniczego, grożące w pewnym momencie drastycznym odpływem środków przeznaczonych na finansowanie państwowej służby geologicznej.

Realizowaliśmy w ciągu minionego roku ponad 500 projektów badawczych. Spora część z nich to przedsięwzięcia wieloletnie o kluczowym znaczeniu dla gospodarki państwa i środowiska naturalnego. Wymienić tu można:

- program krajowy „Rozpoznanie formacji i struktur do bezpiecznego geologicznego składowania CO₂ wraz z ich programem monitorowania”, o którego znaczeniu dla polskiej energetyki nie trzeba chyba nikogo przekonywać,
- program osłony osuwiskowej kraju – SOPO, w którym obok planowej działalności kartograficznej na obszarze 96 gmin karpackich uruchomiliśmy „ścieżkę interwencyjną” pozwalającą na szybkie reagowanie w sytuacji kryzysowej z jaką od lata 2010 r. mamy do czynienia na południu Polski,
- prace kartograficzne mające na celu stopniową reambulację arkuszy SMGP, Mapy geośrodowiskowej Polski i Mapy geologicznej Polski w skali 1:200 000 oraz wykonanie nowych atlasów geologiczno-inżynierskich i geochemicznych,
- prowadzenie licznych baz danych, w tym CBDG, Midas i Bank HYDRO, dostarczających podstawowych danych niezbędnych dla administracji państwowej i samorządowej,
- opracowanie corocznego „Bilansu zasobów kopalin” oraz po wielu latach przerwy „Perspektyw surowcowych Polski”,
- ocena potencjału, bilansu cieplnego i perspektywicznych struktur geologicznych dla potrzeb zamkniętych systemów geotermicznych (Hot Dry Rocks) w Polsce.

Rozpoczęliśmy kilka nowych projektów finansowanych z funduszy 7. Programu Ramowego. Między innymi:

- projekt PanGeo poświęcony powszechnemu dostępowi do informacji geologicznej,
- projekt sieci naukowej CGS Europe, ukierunkowanej na rozwój geologicznego składowania CO₂,
- projektu ECCSEL, którego celem jest utworzenia europejskiego laboratorium wychwytu i składowania CO₂.

Na uwagę zasługuje też współpraca Instytutu ze służbą geologiczną USA. W tym roku w USGS przeprowadzono szkolenia dla specjalistów Instytutu w zakresie szacowania zasobów gazu łupkowego, środowiskowych uwarunkowań wydobywania oraz metod monitoringu procesów osuwiskowych.

Znaczna część naszej pracy była poświęcona realizacji zadań państwowej służby geologicznej i państwowej służby hydrogeologicznej. Obok rutynowych działań, kontynuowanych od wielu lat, prowadziliśmy też nowe. Wspomnieć tu można o pilotażowym monitoringu środowiska w rejonie wiercenń poszukiwawczych za gazem łupkowym czy lidarowej rejestracji przemieszczeń kłifu bałtyckiego.

Obie działające w Instytucie służby realizując zalecenia Ministerstwa Środowiska dbały o przekazywanie wyników swych prac administracji państwowej i samorządowej. Przykładem może być konferencja informacyjno-szkoleniowa „Geobezpieczeństwo dla Mazowsza” zorganizowana wspólnie z Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego.

Prestiżowym przedsięwzięciem była organizacja „europejskiego szczytu geologicznego” jak media nazwały 31. walne zgromadzenie EuroGeoSurveys. Trzydniowe spotkanie szefów i pracowników 26 europejskich służb geologicznych oraz gości z USA i Japonii odbyło się w siedzibie Instytutu w dniach od 19 do 21 września. W jego ramach zorganizowaliśmy konferencję z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej poświęconą strategii zarządzania i racjonalnego wykorzystania europejskich złóż surowców mineralnych oraz warsztaty podczas których omawiano metodologię realizowanej wspólnie z USGS pierwszej naukowej oceny potencjału węglowodorowego w łupkach paleozoicznych oraz uwarunkowania środowiskowe wydobywania gazu ze złóż niekonwencjonalnych.

To bezprecedensowe w historii Instytutu przedsięwzięcie, odbywające się w 40 rocznicę utworzenia EuroGeoSurveys, było jednocześnie naszym wkładem w realizację zadań polskiej prezydencji w Unii Europejskiej.

Wydarzeniem niezwykle istotnym nie tylko dla Instytutu, ale również dla podkreślenia znaczenia całej polskiej branży geologicznej była wizyta prezydenta Bronisława Komorowskiego, która uświetniła obchody 93. rocznicy utworzenia Państwowego Instytutu Geologicznego.

Podstawowe znaczenie dla dalszego rozwoju Instytutu miały wewnętrzne prace organizacyjne, przede wszystkim restrukturyzacja – przejście do systemu zadaniowego. To skomplikowane przedsięwzięcie zostanie zakończone na początku przyszłego roku. Innym ważnym wydarzeniem z tej sfery były wybory Rady Naukowej VII kadencji, które odbyły się w czerwcu br.

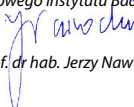
Działając na wysoko specjalistycznym polu naukowym nie zapominaliśmy o przekazywaniu naszej wiedzy w formie popularnej, przeznaczonej dla zwykłych obywateli, przede wszystkim młodzieży. Jako przykłady można wymienić organizację wystawy „Metrem przez geologię”, udział w Pikniku Geologicznym w Olsztynie, w obchodach Dni Ziemi w Warszawie, Festiwalach Nauki w Warszawie, Zabrzu, Kielcach, Gdańsku i Szczecinie czy Pikniku Naukowym Polskiego Radia. Do tej kategorii działań zaliczyć też należy organizację targów Geo-Eko-Tech w siedzibie Instytutu w Warszawie, udział w targach Poleko, Eurolab, Interkamień i Tour Salon.

Edukacji geologicznej połączonej z rozwijaniem wrażliwości ekologicznej był poświęcony cały segment naszych działań na polu geoturystyki. Pracowaliśmy m.in. nad projektem „Małopolski Przełom Wisły” i „Park Lodowcowy w Strzegowie”, żeby wymienić większe przedsięwzięcia. Przy mocnym wsparciu Ministerstwa Środowiska promowaliśmy geoturystykę wśród samorządów lokalnych, przedstawiając gminom szansę uzyskania dodatkowych dochodów. Temu służył nasz udział w targach turystycznych i robocze kontakty z samorządowcami. Działania nasze zaczynają przynosić efekty o czym świadczy przyznanie w tym roku prestiżowego statusu Geoparku UNESCO geoparkowi Łuk Mużakowa, zaprojektowanemu przez pracowników naszego Instytutu.

Miło jest stwierdzić, że nasza praca jest doceniana. Świadczy o tym m.in. przyznanie Nagrody Ministra Środowiska za całokształt działalności prof. Bronisławowi Paczyńskiemu a zespołowi naukowców z Instytutu za zaprojektowanie Geoparku Góra Św. Anny.

Dowodem uznania dla jakości naszej kadry naukowej było również przyznanie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego największej w historii Instytutu dotacji na zakup mikrosondy jonowej i rozbudowę laboratorium analizy w mikroobszarze.

Dyrektor
Państwowego Instytutu Geologicznego
Państwowego Instytutu Badawczego

Prof. dr hab. Jerzy Nawrocki

Barbórka 2011

